

1.Код: ВВ.1.07

2.Назва: **ПРАВОЗНАВСТВО**

3.Тип (обов'язковий / вибірковий): вибірковий

4.Цикл (короткий, перший, другий /третій): перший цикл

5.Рік навчання, коли пропонується цей компонент: третій рік

6.Семестр/триместр, коли забезпечується компонент: 5 семестр

7.Кількість встановлених кредитів ЄКТС: 3 8.Прізвище лектора:
професор Морозова О.М.

9.Результати навчання:

знання:

- поняття та предмет теорії держави і права, основні галузі права;
- теорії походження держави;
- поняття, ознаки, форми держави;
- поняття, ознаки, структуру норми права;
- поняття та основні положення окремих галузей права;
- основні засади правового регулювання суспільних відносин у різних сферах;
- джерела конституційного, цивільного, сімейного, трудового, фінансового, адміністративного, кримінального права;
- існуючі нормативні документи з інтелектуальної та інформаційної власності;
- як правильно використовувати нормативні документи; - юридичне забезпечення професійної діяльності; - законодавче регулювання діяльності підприємства.

вміння:

- володіти загальнотеоретичними поняттями;
- визначати, аналізувати зміст нормативно-правових актів;
- знаходити юридичну літературу, нормативно-правові акти, необхідні для поповнення своїх знань;
- вирішувати юридичні ситуації, посилаючись на відповідні джерела права;
- застосовувати набуті знання в практиці;
- використовувати механізм захисту прав людини;
- встановлювати позитивні стосунки без особистісних утисків;
- правильно використовувати нормативні документи;
- використовувати нормативно-правові акти та документи галузі та конкретного підприємства, проводити їх аналіз;
- використовувати положення законодавства з інтелектуальної власності.

компетентності:

- вільно орієнтуватися в юридичній літературі (довідниках, законах, коментарях, кодексах) з метою застосування законодавства в практичній роботі;
- вирішувати задачі та життєві ситуації з вивчених галузей права; вільно вступати в правовідносини з юридичними та фізичними особами;
- відстоювати основні права та обов'язки людини та громадянина; виступати з доповідями на науково-практичних конференціях з правових питань;

- обґрунтувати посилання на правові документи питання організації професійної діяльності, авторського права на інтелектуальну та інформаційну власність;
- реалізовувати свої правові можливості;
- залучати правові інстанції для захисту конституційних прав та у професійній діяльності;
- складати проекти юридичних документів (позовних заяв, скарг, заяв, клопотань, наказів).

10. *Форми запровадження (аудиторне/ дистанційне навчання...):* аудиторне навчання.

11. *Зміст курсу:*

Тема 1. Виникнення та розвиток держави і права.

Поняття держави. Ознаки, що відрізняють державу від родової організації влади первісного суспільства. Причини виникнення держави. Основні теорії походження держави і права. Історичні типи держави і права. Функції держави. Механізм (апарат) держави. Форма держави. Концепція правової держави. Принцип розподілу влади та його реалізація в Україні.

Тема 2. Правова держава.

Виникнення і реалізація ідеї правової держави. Поняття, основні ознаки і визначення правової держави. Поняття громадянського суспільства. Співвідношення держави і громадянського суспільства. Принцип єдності і розподілу державної влади.

Тема 3. Конституційне право України.

Конституційне право – основна галузь права України. Декларація про державний суверенітет України. Конституція – Основний Закон держави. Основи виборчої системи України. Громадянин та держава. Принципи правового статусу громадян України.

Тема 4. Кримінальне право України.

Поняття, предмет, завдання, принципи кримінального права України. Поняття злочину, його ознаки та види. Суб'єкт злочину. Осудність і неосудність. Обставини, що виключають кримінальну відповідальність. Поняття, мета, види покарань. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх. Обставини, що пом'якшують чи обтяжують кримінальну відповідальність.

Тема 5. Цивільне право України.

Поняття, особливості, джерела цивільного права. Цивільно – правові відносини. Громадяни як учасники цивільних правовідносин. Загальна характеристика цивільної правоздатності та дієздатності. Юридичні особи: поняття, ознаки, види. Майнові і особисті немайнові права громадян, їх захист. Поняття та зміст права власності. Захист права власності. Форми власності в Україні. Зобов'язальне право. Поняття, види, характеристика зобов'язань, підстави їх виникнення. Сторони зобов'язань. Засоби забезпечення виконання зобов'язань. Неустойка. Застава. Завдаток. Поручительство. Гарантія. Підтримання. Зобов'язання, що виникають внаслідок заподіяння шкоди. Поняття спадщини та спадкування. Підстави спадкування. Час і місце відкриття спадщини. Усунення від права спадкування. Спадкування за правом представлення. Спадкування за заповітом. Заповіт з умовою. Спадкування за законом. Черги спадкування.

Право на обов'язкову частку спадщини.

Тема 6. Сімейне право України. Права та обов'язки батьків і дітей.

Поняття, предмет, джерела, принципи сімейного права України. Шлюб та сім'я за Сімейним кодексом України. Умови вступу до шлюбу. Особи, між якими забороняється

укладання шлюбу. Припинення шлюбу. Недійсний шлюб. Особисті та майнові права та обов'язки подружжя. Шлюбний договір. Особисті немайнові права та обов'язки батьків і дітей. Обов'язки батьків щодо виховання і розвитку дитини. Позбавлення батьківських прав. Права батьків і дітей на майно. Аліментні обов'язки батьків і дітей.

Тема 7. Трудове право та правові основи соціального захисту в Україні.

Поняття, предмет, завдання, джерела трудового права України. Правове регулювання зайнятості населення. Поняття, сторони, зміст, строки, форма трудового договору. Контракт як особлива форма трудового договору. Зміна умов трудового договору. Переведення на іншу роботу. Сумісництво та суміщення професій (посад).

Підстави і порядок припинення трудового договору. Розірвання трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу. Поняття, підстави та умови матеріальної відповідальності сторін трудового договору. Поняття трудових спорів, їх види та причини виникнення. Поняття робочого часу. Види і тривалість робочого часу. Поняття і види часу відпочинку. Види і тривалість відпусток, порядок і тривалість їх надання. Трудова дисципліна та способи її забезпечення. Поняття охорони праці та державна політика у цій сфері. Оплата праці. Поняття і структура заробітної плати.

12.Рекомендоване або обов'язкове вивчення й інші навчальні ресурси / засоби:

Конституція України, Кодекси законів України;

Правознавство: Підручник. В. Ф. Опришко, Ф. П. Шульженко, С. І. Шимон та ін.; За заг. ред. В. Ф. Опришка, Ф. П. Шульженка. - К.: КНЕУ, 2003. - 767 с.

Основи правознавства: Навчальний посібник / За заг. ред. Венедіктової І.В., Кагановської Т.С. – Х., 2007. – 349с.

13.Заплановані види навчальної діяльності та методи викладання: лекції, семінарські заняття, консультування, робота в науково-дослідній групі, самостійна робота.

14.Форми та критерії оцінювання:

Поточний контроль та оцінювання виконання завдань на семінарських заняттях, оцінювання контрольних модульних робіт, виконання творчих індивідуальних завдань.

Підсумковий контроль, залік у V семестрі. Шкала оцінювання: національна та ECTS. Критерії оцінювання.

Рівень	Характеристика відповідей студента	
	на питання теоретичного змісту	на питання практичного змісту
Низький	Студент не усвідомлює змісту питання, тому його відповідь не має безпосереднього відношення до поставленого питання. Наявна відсутність умінь міркувати.	Обсяг висвітлених питань менше 50%. У студента відсутня уява, необхідна для висвітлення питань.
Задовільний	Відповіді на питання носять фрагментарний характер, відтворення знань здійснюється на рівні запам'ятовування. Студент поверхово володіє умінь міркувати.	Обсяг висвітлених питань у межах 50-70%. Студент погано володіє засобами відтворення властивостей предметів, явищ, процесів.

Достатній	У відповідях на питання допускаються деякі неточності або помилки непринципового характеру. Студент демонструє розуміння навчального матеріалу і прагне логічно розмірковувати при відповіді.	Обсяг правильно висвітлених питань більше 75%. Відповідь містить окремі неточності і незначні помилки.
Високий	Студент дає повну і розгорнуту відповідь на питання. Його відповідь характеризується логічністю і послідовністю суджень, без включення випадкових і випадання істотних з них.	Обсяг правильно висвітлених питань дорівнює 100%. Кожне висвітлене питання супроводжується ґрунтовним поясненням.

Сума балів за навчальну діяльність	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90-100	A	високий: відмінно	зараховано
80-89	B	достатній: добре	
70-79	C		
65-69	D	низький: задовільно	
60-64	E		
35-39	FX	незадовільний (з можливістю повторного складання)	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільний (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

15. Мова викладання: українська